

Bedrijvenpark Twente 412
7602 KM Almelo

Huismanstraat 6
6851 GT Huissen

M 06 – 55 47 65 53
a.vanproosdij@grasadvies.nl
www.grasadvies.nl

Rapportage aanvullend onderzoek steenuil Wet natuurbescherming

Hapseweg Wanroij

Opdrachtgever: Bert Lodewijks
Projectcode: QLW00119
Project: Quicksan Hapseweg Wanroij
Datum: 12-02-2020
Status: Definitief, V2
Auteur: L.J. de Haan
Gecontroleerd: A.S.J. van Proosdij

Colofon

Opdracht

Rapportage betreft aanvullend onderzoek steenuilen conform de Wet natuurbescherming.

Opdrachtgever

De heer B. Lodewijks

Lepelstraat 15

5446 AG Wanroij

Email: bertlodewijks@hetnet.nl

Opdrachtnemer

GRAS Advies

Huismanstraat 6

6851 GT Huissen

Bedrijvenpark Twente 412

7602 KM Almelo

Ons kenmerk: QLW00219 Aanvullend onderzoek steenuil Hapseweg Wanroij

Datum: 12-02-2020

Versie: Definitief, V2

Contactpersoon: de heer A.S.J. van Proosdij

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Samenvatting.....	5
1.3 Uitgangspunten	6
1.4 Projectgebied	6
2. Werkwijze	7
3. Resultaten.....	8
3.1 Nestlocaties, rustplaatsen en uitzichtplaatsen.....	8
3.2 Foerageergebied.....	9
3.3 Mitigerende maatregelen.....	9
3.4 Effectenbeoordeling	9
3.5 Wet natuurbescherming	10
4. Conclusies en advies.....	11
5. Bronnen	12
6. Woordenlijst	13
Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen	14
Bijlage 2 Wet natuurbescherming	15
Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken	18
Bijlage 4 Plattegrond met waarnemingen	19

1. Inleiding

1.1 Inleiding

Het projectgebied bevindt zich aan de Hapseweg te Wanroij, gemeente Sint Anthonis. Het terrein heeft momenteel een agrarische bestemming. De eigenaar is voornemens om op het terrein 3 vrijstaande woningen te realiseren.

Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen dient rekening gehouden te worden met beschermde gebieden en met beschermde plant- en diersoorten. De Wet natuurbescherming omvat de regelgeving betreffende deze soorten en gebieden. De Wet natuurbescherming is van kracht sinds januari 2017 en vervangt de drie oude wetten: 'de Natuurbeschermingswet 1998', 'de Boswet' en 'de Flora- en Faunawet'. Doelstelling van de Wet natuurbescherming is bescherming van de biodiversiteit, decentralisatie verantwoordelijkheden en vereenvoudiging van regelgeving.

Uit de resultaten van het verkennend onderzoek (quicksan) flora & fauna (de Haan, 2019) is geconcludeerd dat het projectgebied mogelijk een functie heeft voor steenuilen. Op basis hiervan is besloten nader onderzoek naar deze soortgroep uit te voeren.

Doelstelling rapport

Het doel van dit aanvullend onderzoek is om uitsluitsel te geven over de functie van het projectgebied voor steenuilen en daarbij conclusies te kunnen trekken over de territoria en de aantallen die in het gebied voorkomen en welke specifieke functie(s) het projectgebied heeft voor steenuilen. Daarnaast wordt gekeken naar de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventuele noodzakelijke vervolgstappen. Dit rapport presenteert de uitkomsten van het aanvullend onderzoek.

GRAS Advies

GRAS Advies voert aanvullende onderzoeken uit volgens de geldende soortprotocollen. De heer Dr. Ir. A.S.J. van Proosdij en L.J. de Haan zijn middels opleiding en ervaring bevoegd voor de verrichte werkzaamheden. Daarnaast is het project uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van GRAS Advies. Het kwaliteit managementsysteem van GRAS Advies is ISO NEN-EN-ISO 9001:2015 gecertificeerd.

Wanroij, provincie Noord-Brabant

1.2 Samenvatting

Nestlocaties, rustplaatsen en uitzichtpunten

In tuin van de Hapseweg 35 is een verblijfplaats van een steenuil aanwezig. Mogelijk wordt hier ook gebroed. Het is aannemelijk dat de steenuil in de boomgaard en/of tuin bij Hapseweg 14 een of meer rustplaatsen en/of uitzichtplaatsen heeft. Mogelijk wordt hier ook gebroed. De steenuilenkast op ca. 80 m ten noordwesten van het projectgebied wordt niet gebruikt. In het projectgebied zijn geen nestlocaties, rustplaatsen en/of uitzichtpunten aanwezig.

Foerageergebied

De steenuil foerageert in het projectgebied en omgeving. De tuin van Hapseweg 35, de boomgaard naast Hapseweg 14 en de tuin achter Hapseweg 14 zijn belangrijk foerageergebied. De groenzone langs de beek op ca. 100 m ten westen van het projectgebied heeft eveneens een hoge waarde als foerageergebied, al zijn hier tijdens het onderzoek geen steenuilen waargenomen. Het totale leefgebied van de aanwezige steenuil omvat de hier genoemde foerageergebieden en tevens de aangrenzende agrarische percelen en tuinen. Het projectgebied heeft een geringe, niet essentiële waarde als foerageergebied.

Mitigerende maatregelen

Bij de realisatie van de ontwikkeling en bij het toekomstig gebruik van het projectgebied zijn mitigerende maatregelen voorzien:

1. randen van het projectgebied inrichten als groenzone met bomen
1. in deze randen geen felle verlichting toepassen
2. uitvoering van de werkzaamheden zonder felle, nachtelijke (bouwplaats-)verlichting

Wet natuurbescherming

Middels uitvoering van de hierboven beschreven mitigerende maatregelen is van verlies of beschadiging van broedplaatsen, rustplaatsen en/of uitzichtpunten geen sprake. Evenmin is er sprake van verlies van essentieel foerageergebied. Aanleg van de groenzone zonder felle verlichting verhoogt de geschiktheid van het projectgebied als leefomgeving voor steenuilen en draagt zodoende bij aan de verbetering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuilenpopulatie in Wanroij en omgeving. Middels uitvoering van de mitigerende maatregelen wordt een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuil rondom het projectgebied tijdens de realisatiefase en tijdens het toekomstig gebruik voorkomen. Gelet op het feit dat mitigerende maatregelen worden genomen, is de voorgenomen ontwikkeling mogelijk ontheffingsplichtig voor de Wet natuurbescherming onderdeel Soortbescherming. Derhalve wordt geadviseerd een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil aan te vragen bij het bevoegd gezag. Uitgaande van het voorkomen van een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding middels de beschreven mitigerende maatregelen, is een ontheffing verleendbaar, danwel resulteert deze in een positieve afwijzing.

Advies

Geadviseerd wordt een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

1.3 Uitgangspunten

Deze rapportage is opgesteld op verzoek van de heer B. Lodewijks met verwijzing naar onze offerte van 15-01-2019.

1.4 Projectgebied

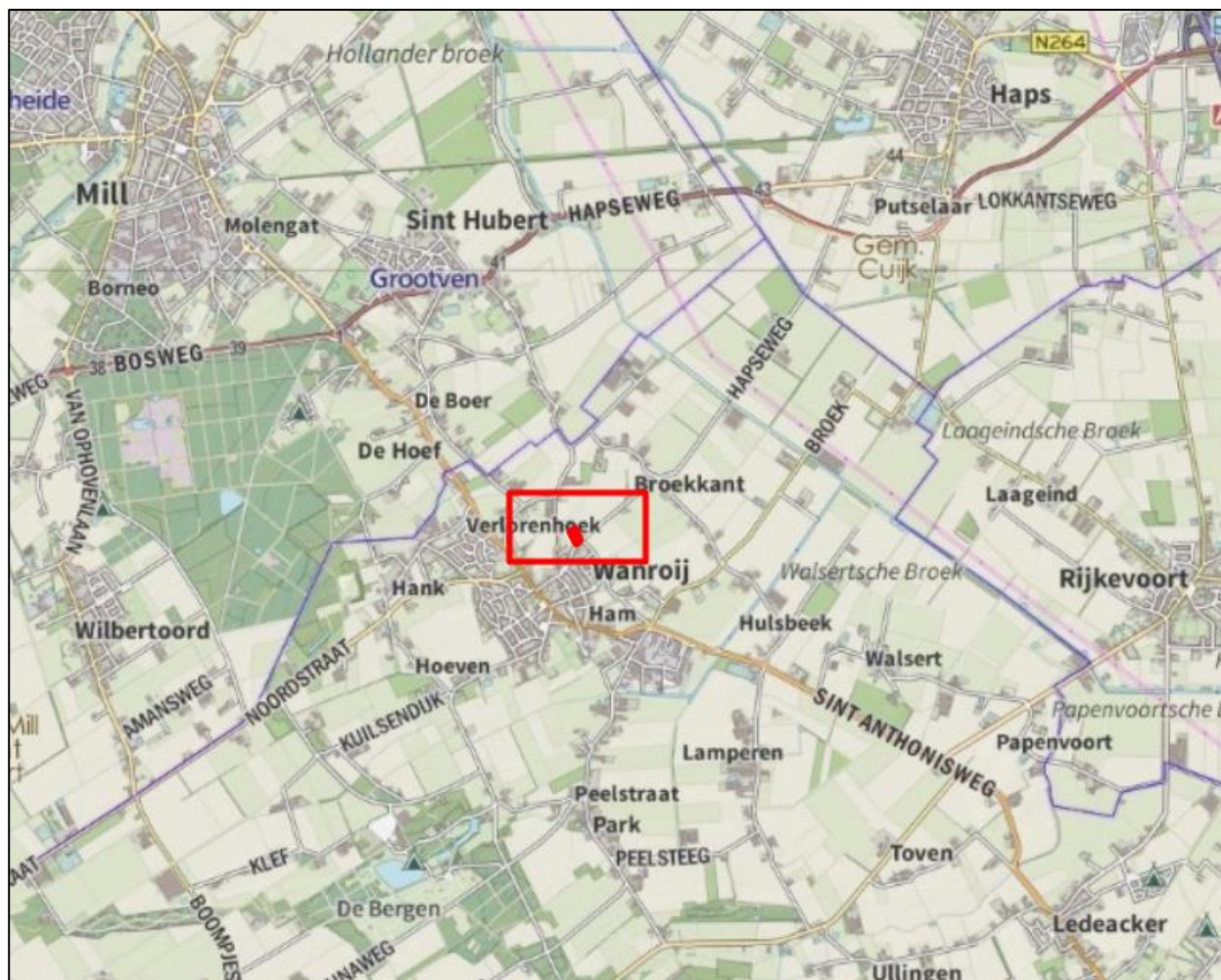
Context

Het projectgebied is gelegen in Wanroij, provincie Noord-Brabant (Afb. 1.3.1). Het is gelegen aan de Hapseweg, nabij de dorpsrand van Wanroij. Het gebied grenst aan de zuid- en oostzijde aan de Hapseweg. Aan de westzijde grenst het aan agrarische percelen. Aan de noordzijde staat een bebouwde woonkavel.

Projectgebied

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 3.500 m², en bestaat uit een agrarisch perceel met akkerbouw (Afb. 1.3.2).

Locatie	Hapseweg, ongenummerd
Plaats	Wanroij
Gemeente	Sint Anthonis
Provincie	Noord-Brabant

Afb. 1.3.1. Ligging van het projectgebied (binnenste rode kader).

Afb. 1.3.2. Luchtfoto van het projectgebied (binnen het rode kader).

Werkwijze en planning

Men is voornemens om op het terrein 3 vrijstaande woningen te realiseren. De exacte planning is nog niet bekend.

2. Werkwijze

Steenuilonderzoek is gebonden aan vaste periodes en vereist meerdere locatieonderzoeken om het aantal steenuilen en nestplaatsen in het projectgebied en de specifieke functies van het gebied voor steenuilen vast te stellen.

Het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017) beveelt aan om gebruik te maken van het Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (2017). Het Aanwezigheidsprotocol schrijft voor om tijdens 3 locatieonderzoeken in de periode 1 februari – 30 april te inventariseren door de baltsroep af te spelen. Tussen het eerste en laatste bezoek dient minimaal 1 maand te zitten. De bezoeken dienen vanaf een half uur na zonsondergang tot uiterlijk middernacht of anderhalf uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd te worden. Deze bezoeken moeten ook onder goede weersomstandigheden worden uitgevoerd (geen regen en < 4 Bft). Daarnaast dient minstens 1 keer overdag naar sporen gezocht te worden.

Tabel 2.1. Overzicht locatieonderzoeken.

Datum	Controleur	Soort onderzoek	Tijdstip	Weersomstandigheden
18-03-2019	L.J. de Haan	Sporenonderzoek	18:30-19:30	7 ° C, helder, droog, wind WNW, 1 Bft
18-03-2019	L.J. de Haan	Avondonderzoek	19:30-21:30	6 ° C, helder, droog, wind WNW, 1 Bft
26-03-2019	L.J. de Haan	Avondonderzoek	19:30-21:30	4 ° C, helder, droog, wind W, 2 Bft
25-04-2019	L.J. de Haan	Avondonderzoek	21:30-23:30	12 ° C, bewolkt, lichte regen, wind Z, 2 Bft

3. Resultaten

3.1 Nestlocaties, rustplaatsen en uitzichtplaatsen

Tijdens de eerste twee veldbezoeken is de steenuil op verschillende plekken waargenomen (Afb. 3.1.1). Er zijn geen steenuilen waargenomen in de derde ronde, dit komt mogelijk door de suboptimale weersomstandigheden (lichte regen). De meeste waarnemingen waren in de tuin van het pand aan de Hapseweg 35. Hier waren ook de meeste territoriale roepen als reactie op afgespeelde geluiden en werd gedurende de langste tijd een steenuil waargenomen. In deze tuin is daarmee de aanwezigheid van een verblijfplaats van een steenuil vastgesteld. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan niet worden vastgesteld of er sprake is van 1 individu of van een paartje, noch of er ook gebroed wordt.

Tevens is de steenuil waargenomen vliegend vanuit de tuin van het pand aan de Hapseweg 35 over het projectgebied naar het zuiden, via het veld naar een kleine boomgaard en vervolgens naar de tuin achter het pand aan de Hapseweg 14. Het is aannemelijk dat de steenuil in de boomgaard en/of tuin bij Hapseweg 14 een of meer rustplaatsen en/of uitzichtplaatsen heeft. Mogelijk wordt op deze locatie ook gebroed. Op deze locatie zijn in het verleden nestlocaties van steenuilen vastgesteld (Leeuwis, 2017).

Rondom de steenuilenkast die zich in een boom langs de weg bevindt op ca. 80 m ten noordwesten van het projectgebied (open, rode cirkel, Afb. 3.1.1) zijn geen steenuilen waargenomen. Ook zijn hier geen sporen van steenuilen aangetroffen. Deze steenuilenkast wordt niet gebruikt.

Waarnemingen van de steenuil in ronde 1 (rood) en ronde 2 (geel) en niet in gebruik zijnde steenuilenkast (rode cirkel) nabij het projectgebied (blauw kader).

3.2 Foerageergebied

Steenuilen hebben relatief kleine territoria. Het activiteit gebied rond de nestplaats is slechts enkele honderden meters (BIJ12, kennisdocument Steenuil). De frequente waarnemingen van steenuilen in de tuin van Hapseweg 35, de boomgaard naast Hapseweg 14 en de tuin achter Hapseweg 14 en de hoge mate van geschiktheid van deze locaties als foerageergebied, zijn redenen om deze locaties aan te merken als belangrijk foerageergebied. De groenzone langs de beek op ca. 100 m ten westen van het projectgebied heeft eveneens een hoge waarde als foerageergebied, al zijn hier tijdens het onderzoek geen steenuilen waargenomen. Het totale leefgebied van de aanwezige steenuil omvat de hier genoemde foerageergebieden en tevens de aangrenzende agrarische percelen en tuinen. Gelet op het huidige agrarisch gebruik van het projectgebied en het ontbreken van waarnemingen van foeragerende exemplaren in het projectgebied, heeft het projectgebied een geringe, niet essentiële waarde als foerageergebied.

3.3 Mitigerende maatregelen

Bij de realisatie van de ontwikkeling en bij het toekomstig gebruik van het projectgebied zijn mitigerende maatregelen voorzien om mogelijke negatieve effecten op in de omgeving aanwezige steenuilen te voorkomen. Tevens verhogen deze maatregelen de geschiktheid van het projectgebied als leefomgeving voor steenuilen en dragen zodoende bij aan de verbetering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuilenpopulatie in Wanroij en omgeving. De volgende maatregelen zijn voorzien:

1. randen van het projectgebied inrichten als groenzone met bomen
2. in deze randen geen felle verlichting toepassen
3. uitvoering van de werkzaamheden zonder felle, nachtelijke (bouwplaats-)verlichting

3.4 Effectenbeoordeling

Vanwege de ligging nabij verblijfplaatsen en belangrijk foerageergebieden, is een negatief effect van de voorgenomen ontwikkeling op deze verblijfplaatsen en het foerageergebieden mogelijk. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de realisatiefase en de toekomstige gebruiksfase.

Voor de toekomstige gebruiksfase resulteert uitvoering van de mitigerende maatregelen 1 en 2 dat van verstoring van een verblijfplaats en mogelijk broedlocatie in de tuin van Hapseweg 35 en van verstoring van een verblijfplaats en mogelijk broedlocatie in de tuin en boomgaard van Hapseweg 14 geen sprake is. Tevens resulteren deze mitigerende maatregelen erin dat van verstoring van een functie als foerageergebied van de tuin van Hapseweg 35 en verstoring van een functie als foerageergebied van de tuin en boomgaard van Hapseweg 14 geen sprake is. Hiermee is een significant negatief effect op de aanwezige verblijfplaats en foerageergebied in de toekomstige gebruiksfase uit te sluiten.

Voor de realisatiefase resulteert uitvoering van de mitigerende maatregel 3 dat van verstoring van een verblijfplaats en mogelijk broedlocatie in de tuin van Hapseweg 35 en van verstoring van een verblijfplaats en mogelijk broedlocatie in de tuin en boomgaard van Hapseweg 14 geen sprake is. Tevens resulteren deze mitigerende maatregel erin dat van verstoring van een functie als foerageergebied van de tuin van Hapseweg 35 en verstoring van een functie als foerageergebied van de tuin en boomgaard van Hapseweg 14 geen sprake is. Hiermee is een significant negatief effect op de aanwezige verblijfplaats en foerageergebied in de realisatiefase uit te sluiten.

Ruimtelijke ontwikkelingen van het terrein Hapseweg 14 is momenteel niet aan de orde. Toekomstige ontwikkeling van Hapseweg 14 maakt dit geen onderdeel uit van de ruimtelijke ontwikkeling met bijbehorende bestemmingsplanprocedure van het hier onderzochte projectgebied bij Hapseweg 35.

3.5 Wet natuurbescherming

Middels uitvoering van de hierboven beschreven mitigerende maatregelen wordt een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuil rondom het projectgebied tijdens de realisatiefase en tijdens het toekomstig gebruik voorkomen. Gelet op het feit dat mitigerende maatregelen worden genomen, is de voorgenomen ontwikkeling mogelijk ontheffingsplichtig voor de Wet natuurbescherming onderdeel Soortbescherming. Derhalve wordt geadviseerd een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil aan te vragen bij het bevoegd gezag. Uitgaande van het voorkomen van een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding middels de beschreven mitigerende maatregelen, is een ontheffing verleenbaar, danwel resulteert deze in een positieve afwijzing.

4. Conclusies en advies

Nestlocaties, rustplaatsen en uitzichtpunten

In tuin van de Hapseweg 35 is een verblijfplaats van een steenuil aanwezig. Mogelijk wordt hier ook gebroed. Het is aannemelijk dat de steenuil in de boomgaard en/of tuin bij Hapseweg 14 een of meer rustplaatsen en/of uitzichtplaatsen heeft. Mogelijk wordt hier ook gebroed. De steenuilenkast op ca. 80 m ten noordwesten van het projectgebied wordt niet gebruikt. In het projectgebied zijn geen nestlocaties, rustplaatsen en/of uitzichtpunten aanwezig.

Foerageergebied

De steenuil foerageert in het projectgebied en omgeving. De tuin van Hapseweg 35, de boomgaard naast Hapseweg 14 en de tuin achter Hapseweg 14 zijn belangrijk foerageergebied. De groenzone langs de beek op ca. 100 m ten westen van het projectgebied heeft eveneens een hoge waarde als foerageergebied, al zijn hier tijdens het onderzoek geen steenuilen waargenomen. Het totale leefgebied van de aanwezige steenuil omvat de hier genoemde foerageergebieden en tevens de aangrenzende agrarische percelen en tuinen. Het projectgebied heeft een geringe, niet essentiële waarde als foerageergebied.

Mitigerende maatregelen

Bij de realisatie van de ontwikkeling en bij het toekomstig gebruik van het projectgebied zijn mitigerende maatregelen voorzien:

4. randen van het projectgebied inrichten als groenzone met bomen
5. in deze randen geen felle verlichting toepassen
6. uitvoering van de werkzaamheden zonder felle, nachtelijke (bouwplaats-)verlichting

Wet natuurbescherming

Middels uitvoering van de hierboven beschreven mitigerende maatregelen is van verlies of beschadiging van broedplaatsen, rustplaatsen en/of uitzichtpunten geen sprake. Evenmin is er sprake van verlies van essentieel foerageergebied. Aanleg van de groenzone zonder felle verlichting verhoogt de geschiktheid van het projectgebied als leefomgeving voor steenuilen en draagt zodoende bij aan de verbetering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuilenpopulatie in Wanroij en omgeving. Middels uitvoering van de mitigerende maatregelen wordt een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding van de steenuil rondom het projectgebied tijdens de realisatiefase en tijdens het toekomstig gebruik voorkomen. Gelet op het feit dat mitigerende maatregelen worden genomen, is de voorgenomen ontwikkeling mogelijk ontheffingsplichtig voor de Wet natuurbescherming onderdeel Soortbescherming. Derhalve wordt geadviseerd een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil aan te vragen bij het bevoegd gezag. Uitgaande van het voorkomen van een verslechtering van de duurzame gunstige staat van instandhouding middels de beschreven mitigerende maatregelen, is een ontheffing verleendbaar, danwel resulteert deze in een positieve afwijzing.

Advies

Geadviseerd wordt een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenuil aan te vragen bij het bevoegd gezag.

Zorgplicht

De aannemer behoudt te allen tijde zijn of haar zorgplicht: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. In praktijk betekent dit het a. voorkomen, b. beperken en c. ongedaan maken van schadelijke handelingen voor de natuur."

5. Bronnen

Literatuur

- L.J. de Haan, Rapportage quickscan Hapseweg Wanroij, GRAS Advies, 2019.
- T. Leeuwis, Steenuilenonderzoek Hapseweg 14 te Wanroij, Econsultancy, 2017.
- Kennisdocument Steenuil, BIJ12, 2017.
- Aanwezigheidsprotocol van het Netwerk Groene Bureaus 2017.

Internet

- **Alterra**

Onderzoeksinstituut Alterra draagt door deskundig en onafhankelijk onderzoek bij aan het realiseren van een kwalitatief hoogwaardige en duurzame groene leefomgeving.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<http://www.synbiosys.alterra.nl>

- **Kadviewer**

Kadviewer is een online kaartendienst waarmee geografische locaties opgezocht kunnen worden.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<http://kadviewer.map5.nl>

- **Overheid**

Provinciale verordening m.b.t. de Wet natuurbescherming en vrijgestelde soorten.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/>

- **Regelink**

Regelink is een kenniscentrum met betrekking tot de beschermde soorten in de Wet natuurbescherming.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<http://www.regelink.net>

- **Sovon**

Sovon.nl is een kenniswebsite met informatie over vogels.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<https://www.sovon.nl>

- **Vogelbescherming**

De Vogelbescherming is een kenniscentrum met informatie over vogels.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<https://www.vogelbescherming.nl>

- **STONE**

Landelijke werkgroep die steenuilenbescherming en –onderzoek coördineert, stimuleert en faciliteert.

Geraadpleegd op 29 april 2019

<http://www.steenuil.nl/>

6. Woordenlijst

Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: *“Onderzoeksgegevens hebben een beperkte geldigheidstermijn. Voor vogels en soorten genoemd op Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, Bijlage I en II van het Verdrag van Bern en Bijlage II van het Verdrag van Bonn hanteren we daarom een geldigheidstermijn van maximaal 3 jaar. Voor soorten genoemd op de bijlage bij de wet natuurbescherming is deze periode 5 jaar.”*

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in de aanleiding van het onderzoek. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Zorgplicht

“De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, als mede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”.

In de praktijk betekent dit:

1. *Voorkomen* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
2. *Beperken* dat er schade wordt toegebracht aan flora en fauna
3. *Ongedaan maken* van toegebrachte schade

Een voorbeeld van invulling geven aan de zorgplicht:

- Bij het kappen van bomen controleren op mogelijke broedgevallen buiten het broedseizoen om.

Passende gedragscode

Een gedragscode is een ontheffing voor de beschreven maatregelen in bepaalde werken. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen. Er zijn diverse gedragscodes, afhankelijk van het type werk: besteding beheer en onderhoud of ruimtelijke ingrepen.

Gedragscode worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en hebben een geldigheidsduur van 5 jaar. Vervolgens dienen deze opnieuw goedgekeurd te worden.

***De Gedragscode dient nog te worden herschreven / aangepast t.o.v. de Wet natuurbescherming 2017*

Bijlage 1 Luchtfoto inclusief projectgrenzen

Projectgebied met grenzen (rode lijnen).

Bijlage 2 Wet natuurbescherming

De oude natuurwetgeving met 'de Natuurbeschermingswet 1998' en 'de Flora- en Faunawet' is per januari 2017 veranderd in de Wet natuurbescherming. Hieronder wordt de inhoud van de Wet natuurbescherming toegelicht.

Natura 2000

De bescherming van de ca. 164 Natura 2000-gebieden in Nederland blijft behouden in de Wet natuurbescherming. In Natura 2000-gebieden zijn de Europese richtlijnen van kracht. De Europese Unie (EU) heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote waarde is. Om deze natuur te behouden, heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden, welke onderdeel uitmaken van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie.

Aanwijzingsprocedure

Natura 2000-gebieden worden formeel aangewezen. Per gebied is er een aanwijzingsdocument gemaakt door het ministerie met daarin:

- Instandhoudingsdoelen; welke doelsoorten en habitats gaat het, en wat is de doelstelling ten aanzien van die soorten en/of habitats;
- Begrenzing; welk areaal is beschermd.

Beheerplannen

Voor ieder gebied moet binnen drie jaar een beheerplan worden vastgesteld. In het beheerplan staat welke natuurwaarden er zijn of deze moeten worden beschermd en/of ontwikkeld. Er staat ook in hoe het gerealiseerd moet worden. Verder wordt er in aangegeven welke externe factoren de instandhoudingsdoelen mogelijk negatief kunnen beïnvloeden. Deze beheerplannen worden vastgesteld door het Rijk of door de Provincie.

Vergunning

Voor de uitvoering van werkzaamheden welke mogelijk schade toebrengen aan een door Natuurbeschermingswet beschermd gebied, geldt dat deze acties in principe verboden zijn. Indien een groter maatschappelijk belang aanwezig is, dient er een vergunningsprocedure te worden doorlopen. Hierbij geldt de volgende regel: *'activiteiten mogen in principe alleen worden uitgevoerd wanneer er geen significante schade aan beschermde natuurwaarde ontstaat'*.

Beschermde Natuurmonumenten

Voorheen waren naast Natura 2000-gebieden ook Beschermde Natuurmonumenten beschermd conform de gebiedsbescherming. De bescherming van Beschermde Natuurmonumenten is vervallen. Provincies kunnen wel besluiten om deze gebieden alsnog te beschermen via het provinciale beleid. De provincie voegt de gebieden toe aan het Natuurnetwerk Nederland of wijst ze aan als bijzonder provinciaal natuurgebied of -landschap.

Natuurnetwerk Nederland

Aanvullend op de natuurwetgeving is er natuurbesluit. Natuurbesluit is een zachter kader dan de natuurwetgeving, maar is eveneens van belang voor ruimtelijke plannen. Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (voorheen Ecologische Hoofdstructuur). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland geregeld.

In Natuurnetwerk Nederland liggen de volgende natuurgebieden:

- Bestaande natuurgebieden (waaronder de 20 Nationale Parken)
- Gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd
- Landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer
- Ca. 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, het Nederlandse deel van de Noordzee en de Waddenzee
- Alle Natura 2000-gebieden

Houtopstanden

De Wet natuurbescherming spreekt over een houtopstand indien sprake is van een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen

De Wet natuurbescherming heeft geen betrekking op:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1°. wegbepantingen;
 - 2°. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3°. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1°. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2°. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3°. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten (Artikel 4.2).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Er is een stappenplan opgesteld door Ministerie van Economische Zaken (Bijlage 4). Met dit stappenplan kan worden bepaald of een ontheffing nodig is of dat er gebruik kan worden gemaakt van een vrijstelling.

Bevoegdheid

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen ligt bij de provincies. Enkel bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk het bevoegd gezag.

Beschermingsregime

De Wet Natuurbescherming kent de onderstaande beschermingsregimes. Elk van deze beschermingsregime kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor een vrijstelling of ontheffing van de verboden.

- Soorten van de Vogelrichtlijn
- Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn
- Andere soorten (bescherming vanuit nationaal oogpunt)

Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan de volgende criteria zijn voldaan.

- Er mag worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is
- Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan (bijv. volksgezondheid of openbare veiligheid)
- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van een soort

De verbodsbepalingen voor Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten zijn gericht op bescherming van de individuen van de soorten. De verbodsbepalingen mogen enkel overtreden worden met een ontheffing (het 'nee, tenzij-principe'). Bij het besluit of een afwijking van het verbod kan worden toegestaan, wordt niet gekeken naar de gevolgen van deze afwijking voor het individuele plant of dier, maar naar de gevolgen voor de instandhouding van de betrokken soort.

Zorgplicht

Iedereen dient voldoende rekening te houden met in het wild levende dieren en planten en de directe leefomgeving. "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

Vrijstelling regelgeving

In veel gevallen is er geen ontheffing nodig, maar kan er gebruik worden gemaakt van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod. Er zijn diverse vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Bekende voorbeelden van vrijstellingen zijn onder meer het toepassen van de gedragscode of wanneer de werkzaamheden plaatsvinden in het kader van een Programmatische Aanpak of een Provinciale verordening.

Verbodsbepalingen

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Vogelrichtlijn, artikel 3.1**

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen betreffende **beschermde soorten Habitatrichtlijn, artikel 3.2**

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De verbodsbepalingen **betreffende andere soorten, artikel 3.3**

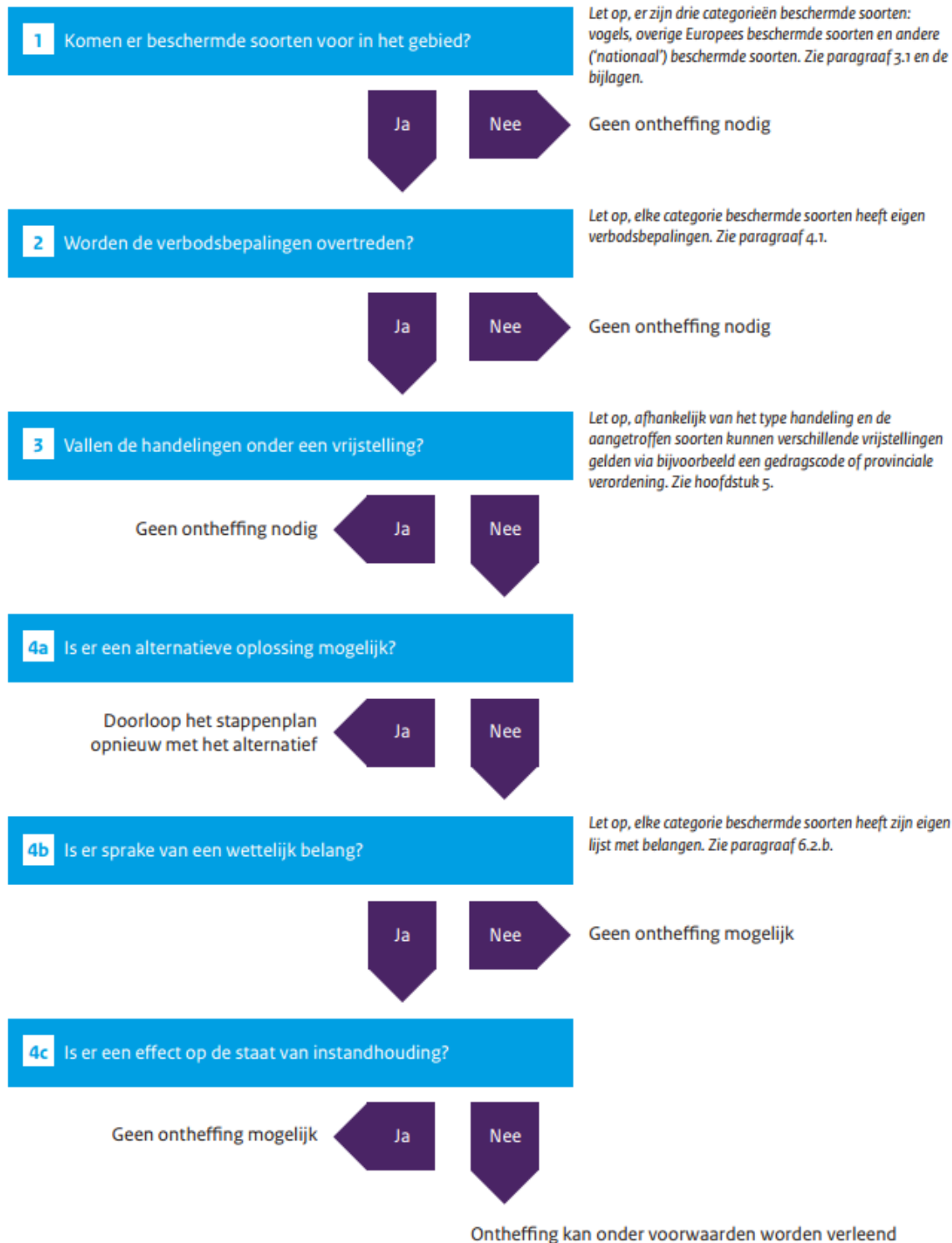
- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - onderdeel a. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Gedragscodes

In de Wet natuurbescherming is de mogelijkheid opgenomen om een vrijstelling te verkrijgen indien wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode (art 3.31). In de mogelijkheid die de wet biedt, wordt ook aangegeven dat er met betrekking tot de Europees beschermde soorten een gedragscode kan worden goedgekeurd voor ruimtelijke ontwikkelingen (naast beheer en onderhoud, waarvoor in de Flora- en Faunawet reeds een vrijstelling gold als werd gewerkt conform een goedgekeurde gedragscode). Hoewel de mogelijkheid wel wordt geboden, zijn er bij het opstellen van het stappenplan nog géén gedragscodes goedgekeurd voor de nieuwe beschermde soorten of voor de Europees beschermde soorten voor ruimtelijke ontwikkelingen. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij de bepaling of een gedragscode van toepassing is voor de type ingreep en de voorkomende beschermde soorten.

Bijlage 3 Stappenplan Ministerie van Economische Zaken

Bijlage 4 Plattegrond met waarnemingen

Waarnemingen van de steenuil in ronde 1 (rood) en ronde 2 (geel) en niet in gebruik zijnde steenuilenkast (rode cirkel) nabij het projectgebied (blauw kader).